

Ideer

DAGBLADET KÅRER NORGES VIKTIGSTE OFFENTLIGE BYGG

Dagbladet avslutter i dag serien der et arkitekturpanel kårer Norges ti viktigste offentlige bygg som er reist etter 1900. I dag, på 1. plass: **Kunstnernes Hus, Oslo**

HØSTUTSTILLINGEN: Kunstnernes Hus er åsted for den årlige Høstutstillingen. Den har funnet sted her hvert år siden åpningen i 1930. I år åpner utstillingen 10. september.

I BOKFORM: Boken «Kunstnernes Hus 1930-1980» forteller historien om byggets første 50 år, inkludert informasjon om arkitekturen og utstillingene huset rommet disse årene.

” Hvis du vil møte kunstnere og ikke har kontakter, er Kunstnernes Hus stedet å prøve. Du finner dem sittende rundt bordene nær snackbaren i første etasje. **Reiserreportasje fra Oslo i New York Times**

Juryens private valg

Jurymedlem Einar Hagem i Lund Hagem Arkitekter AS velger seg Wenche og Jens Selmers egentegnede hus i Trosterudstien på Gråkammen, Oslo (1962).

Hvorfor?

- Det er en stille arkitektonisk ro i dette huset. Det har en enkel planløsning. Samtidig skapes det en overraskende og karakterfull bevegelse med små retningsforskyvninger og en liten høydeforskjell i gulvet til det innerste rommet.

- Huset er for øvrig på ett plan – noe som ikke er så vanlig i dagens eneboliger. I denne boligen understreker det samspillet mellom rommene og hagen som en vakker helhet.

- Huset er ikke stort, men rommene er i dialog og låner areal til hverandre. Forholdet mellom plan og snitt er svært gjennomarbeidet, og det finnes mange funksjonelle detaljer som gjør at man kan bruke rommene på en fleksibel måte, sier Einar Hagem.

Vinneren av Dagbladets arkitekturkåring er et hus skapt for kunst: **Kunstnernes Hus.**

Et kunstverk av et hus

SYMMETRI: Dagbladets arkitekturjury roser Kunstnernes Hus for sin strenge symmetri. Det beskrives som et hovedverk i 1930-tallets arkitektur. Foto: Eirik Helland Urke

NORSK ARKITEKTUR

Lillian Bikset
lillian.bikset@online.no

DAGBLADETS JURY ser på Kunstnernes Hus som en overgangsmarkør mellom nyklassisisme og

funksjonalisme. Jan Carlsen kaller det en «sjarmerende hybrid blanding av tradisjon og modernisme». – Bygget trekker med seg elementer fra begge perioder, med sin enkle og rene form, men samtidig har det en symmetrisk geometri forankret i klassisismen. Dette gjelder også de dekorative detaljene, noe som nærmest var forbudt i funksjonalismen, hvor de rene, hvite flatene ble dyrket, forklarer Ola Roald. – Bygget er helhetlig og stramt, enkle linjer, streng symmetri. Det

er typisk for sin tid og stilepoke, i brytning mellom funksjonalisme og modernisme, sier Hanne Bauck. – Bruken av betong, tegl og glass gir bygningen et fremtidsrettet uttrykk samtidig som fortiden tegner seg i teglmønstrer i fasaden, symmetrien i planen og søylene i konstruksjonen, sier Marianne Borge.

EFFEKTENE ER SPARSOMME. For sparsomme, mener jurymedlem Finn Sandmæl.

– Slik jeg ser det har bygget bare en side; det er fasaden. Det er rendyrket minimalistisk, men for enkelt, sier Sandmæl.

Hans jurykolleger ser det annerledes. – Kunstnernes Hus representerer eleganse og enkelhet. Dette er elementær arkitektur, minimalisme uten gjerrighet, sier Jan Carlsen.

– Blakstad og Munthe-Kaas gir her en dypt personlig fortolkning av funksjonalismen. De tilfører

mer stofflighet enn det Ove Bang og Lars Backer gjorde, og skaper et mer særegent uttrykk. Den symmetriske formen, de balanserte proporsjonene, og den teglsteinsatte fasaden gir til sammen et nesten formfullendt uttrykk, sier Erling Dokk Holm.

MARIANNE BORGE kaller Kunstnernes Hus en «moderne klassiker». – Bygningen har med sin bestemte form et avklart og for-

neemt forhold til sine omgivelser – til sine nabohus, til gaten, til parken, til himmel og jord, sier hun.

Kristin Jarmund, Jan Carlsen og Einar Hagem roser byggets proporsjoner og måten de passer overens med omgivelsene rundt. Hagem mener at forholdet mellom de forskjellige elementene i fasaden og den hevede uteterrassen er særlig vellykkede, Hanne Bauck har sans for baldakinen langs fronten mot Slottsparken, mens Reulf Ramstad berømmer

sammenhengen: Valget av bygningsmaterialer, utformingen av fasaden, det stødige i bygningskroppen og de brede, gjestfrie trappene. Han kaller Kunstnernes Hus et «monumentalt visningssted». – Billedbruken i arkitekturen er sterk. Man kommer inn og møter åpenhet, sier Ramstad.

KUNSTNERNES HUS ble renoveret ved tusenårskiftet. Utvendig er det som før, men utstillingslokalene i første etasje ble bygget

BALDAKIN: Den utkragede baldakinen i hele fronten ut mot Slottsparken og det sentrale trappemotivet setter sitt preg på bygget, sier jurymedlem Hanne Bauck. Foto: Eirik Helland Urke

TEGL: Kunstnernes Hus er en symmetrisk kube: Støpt i betong, kledd i tegl og fylt av bildende kunst. Foto: Eirik Helland Urke

TRAPPEMALERIET: Per Krogh malte trappemaleriet. Fresken viser kunstnerens ferd mot å finne sitt eget uttrykk. Foto: Scanpix

om. Nå rommer huset totalt 1000 kvadratmeter utstillingsplass fordelt på fire saler i første og andre etasje. Salene i andre har en takhøyde på ti meter og er kjent for sitt gode overlys.

– Utstillingsarealene er utformet for å kle samtidskunsten. Det er lagt stor vekt på kunstfaglig formidling også i arkitekturen, sier Kristin Jarmund.

Bygget er resultat av en arkitektkonkurranse, utvalgt av kunstnere og arkitekter og tegnet av duoen Gudolf Blakstad og Herrman Mun-

the-Kaas. Blakstad uttalte at han ville skape arkitektur «med større samarbeid mellom plan og fasade».

Det lyktes han i, mener juryen. Romløsningen er lett å lese, og selv den som besøker huset for første gang vil umiddelbart finne frem til utstillingene. Erling Dokk Holm kaller planen «svært intelligent og effektiv», Jan Carlsen mener den imøtekommer den besøkendes naturlige bevegelse. – Romforløpet er enkelt, lett forståelig og tjener sin hensikt, sier Ola Roald.

FAKTA

Dagbladets arkitekturkåring

Dagbladets arkitekturjury kårer Norges viktigste offentlige bygg. Vi har definert offentlig bygg som et bygg som oppfyller minst ett av disse tre kravene:

- Det er offentlig finansiert.
- Det er offentlig tilgjengelig.
- Det har betydning for offentligheten.

Kåringen omfatter bygg som er tegnet og fullført etter år 1900.

Juryen har bestått av:

- Hanne Bauck:** Arkitektgruppen Lille Frøen.
- Marianne Borge:** Woody 35.
- Jan Carlsen:** Frilans arkitekturskribent.
- Einar Hagem:** Lund Hagem Arkitekter AS.
- Erling Dokk Holm:** Markedshøyskolen og Arkitektur- og Designhøyskolen i Oslo.
- Kristin Jarmund:** Kristin Jarmund Arkitekter AS.
- Reulf Ramstad:** Reulf Ramstad Arkitekter AS.
- Ola Roald:** Ola Roald AS Arkitektur.
- Henriette Salvesen:** div. A Arkitekter.
- Finn Sandmæl:** Arkitektbygg.
- Tommie Wilhelmsen:** Arkitekt Tommie Wilhelmsen.

FAKTA

Norges ti viktigste offisielle bygg:

1. Kunstnernes Hus
2. Den Nordiske Paviljongen i Venezia (28.07).
3. Ishavskatedralen (27.07).
4. St. Hallvard Kirke og Kloster (26.07).
5. Storhamarlåven (21.07).
6. Oslo Rådhus (20.07).
7. Røldal-Suldal vannkraftanlegg (19.07).
8. Ingierstrand Bad (14.07).
9. Sundts Varemagasin (13.07).
10. Operahuset i Bjørvika (12.07).

Om Kunstnernes Hus:

- Tegnet av Gudolf Blakstad og Herman Munthe-Kaas etter en arkitektkonkurranse.
- Sto ferdig i Wergelandsveien 17 i 1930.
- Bygningen er støpt i betong. Den øverste delen er kledd i teglstein, som er lagt i mønster. Den nederste delen er hvitpusset og innrammet av en bred baldakin som danner tak over terrassen.
- Takmaleriet i trappeoppgangen er utført av Per Krogh.
- Fikk Houens fonds diplom 1931.

Kilder: Kunstnernes Hus, Store Norske Leksikon, Statsbygg.